

Zasady zaliczenia:

- udział w zajęciach
- pisemny egzamin całościowy w formie testu

Szkolna edukacja historyczna i obywatelska w świetle reformy systemu oświaty

Literatura:

- Reforma systemu edukacji . Projekt. Wyd. MEN. Warszawa 1999
- Reforma systemu edukacji. Szkolnictwo ponad gimnazjalne. Projekt. Wyd. MEN. Warszawa 2000
- O reformie po dwóch latach, [w:] Biblioteczka Reformy nr 20, MEN Warszawa 2000
- O reformie. [w:] Biblioteczka Reformy nr 1, MEN Warszawa 1999
- O reformie programowej □ kształcenie blokowe. [w:] Biblioteczka Reformy nr 8, MEN Warszawa 1999
- O reformie programowej □ gimnazjum. [w:] Biblioteczka Reformy nr 9, MEN Warszawa 1999

Podstawowe akty prawne:

- Ustawa z dn. 7 września 1991r. o systemie oświaty (tekst jednolity Dz. U. z 1996r. nr 67, poz. 329) oraz Ustawa z dn. 26 stycznia 1999r. Przepisy wprowadzające reformę ustroju szkolnego(Dz.U. z 1999r. nr 12, poz.96)
- Ustawa z dn. 26 stycznia 1982r. Karta Nauczyciela (Dz.U. z 19997r, nr 56, poz.357; z 1998r. nr 106, poz. 668 i nr 162, poz. 1108; z 2000r. nr 12, poz. 136 i nr 19, poz. 239)
- Ustawa z dn. 15 lipca 2004r. o zmianie ustawy □ Karty Nauczyciela oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2004r. nr 179, poz. 1845)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 3 sierpnia 2000r. w sprawie uzyskiwania stopni awansu zawodowego przez nauczycieli (Dz.U. z 2000r. nr 70, poz. 825)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 15 lutego 1999r.w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla sześcioletnich szkół podstawowych i gimnazjów (Dz.U.z 1999r, nr 14, poz. 129)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dn.26 lutego 2002r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz.U. z 2002r. nr 51, poz. 458)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dn. 7 września 2004r. w sprawie warunków i sposobu oceniania klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz.U. z 2004r. nr 199, poz.2046)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 10 sierpnia 2001r. w sprawie standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów (Dz.U. z 2001r. nr 92, poz.1020)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dn. 10 kwietnia 2003r. zmieniające rozporządzenie w sprawie standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów (Dz.U. z 2003r. nr 90, poz. 846)

Cele i osiągnięcia w edukacji historycznej i obywatelskiej

Literatura:

- J. Maternicki, Cz. Majorek, A. Suchoński, Dydaktyka historii, Warszawa 1993
- M. Kujawska, W sprawie operacjonalizacji celów nauczania historii, [w:] □Wiadomości Historyczne□ 1994/1
- M.Kujawska, Współczesne problemy edukacji historycznej, Poznań 2001
- H.Suchojad, Taksonomia celów nauczania historii, [w:]. □Wiadomości Historyczne□ 1986/5
- K.Denek, Wartości i cele edukacji szkolnej. Poznań-Toruń 1994

Budowa i scenariusze lekcji historii i wiedzy o społeczeństwie

Literatura:

- J. Maternicki, Cz. Majorek, A. Suchoński, Dydaktyka historii, Warszawa 1993.
- V. Julkowska, D. Konieczka □ Śliwińska, I. Skórzynska, Poradnik dydaktyczny dla nauczycieli przedmiotu historia i społeczeństwo klasa IV szkoły podstawowej oraz klasa V szkoły podstawowej, tychże Poradnik Dydaktyczny dla nauczycieli przedmiotu historia dla klasy I gimnazjum oraz II gimnazjum, Warszawa 1999 □ 2000.
- K. Kruszewski, 45 minut. Prawie cała historia jednej lekcji, Warszawa 1993.
- Cz. Kupisiewicz, Podstawy dydaktyki ogólnej, Warszawa 2000.

- Cz. Majorek, Metodyka nauczania historii w szkole podstawowej. Warszawa 1988
- Kształcenie obywatelskie. Scenariusze lekcji. Red. A.Pacewicz. Warszawa 1995
- Dowolne poradniki dydaktyczne zawierające konspekty i scenariusze zajęć z historii i wiedzy o społeczeństwie

Lekcja szkolna wg założeń programu Kreator

Literatura:

- Materiały edukacyjne programu KREATOR. Scenariusze zajęć. Wyd. CODN, W-wa 1999
- B.Celarek, M.Dąbrowski, B.Jankowski, D.Obidniak, J.Żmijewski; Projektowanie. [w:] Program Nowa Szkoła. Materiały szkoleniowe dla rad pedagogicznych. Wyd. CODN, Warszawa 1999
- D.Konieczka-Śliwińska, Zastosowanie wytycznych programu KREATOR w edukacji obywatelskiej (scenariusz zajęć). [w:] Edukacja Medialna , 2/2000
- D.Konieczka-Śliwińska, Lekcja kreatora dedykowana uczniowi, [w:] Uczeń w Nowej Szkole. Edukacja humanistyczna. Red. M.Kujawska. Poznań 2002

Myślenie historyczne, myślenie krytyczne, twórcze działanie w edukacji szkolnej

Literatura:

- G.Dryden, J.Vos, Rewolucja w uczeniu. Poznań 2000
- E. De Bono, Naucz się myśleć kreatywnie. Warszawa 1997
- Tegoż, Sześć kapeluszy, czyli sześć sposobów myślenia. Warszawa 1996
- M. Taraszkiewicz, Jak uczyć lepiej, czyli refleksyjny praktyk w działaniu. Warszawa 1998
- R. Fiszer, Uczymy się jak uczyć. Warszawa 1999
- B.Joyce, E.Calhoun, D.Hopkins, Przykłady modeli uczenia się i nauczania. Warszawa 1999
- T.Buzan, Mapy Twoich myśli. Łódź 1999.
- H.Hamer, Klucz do efektywności nauczania. Warszawa 1994
- M. Kujawska, Uwarunkowania myślenia historycznego w procesie szkolnej edukacji historycznej. [w:] Wartości w edukacji historycznej. Red. J.Rulka. Bydgoszcz 1999

Kształcenie pojęć historycznych

Literatura:

- G.Kufit, Kształtowanie wyobrażeń i pojęć historycznych uczniów klas początkujących. Warszawa 1980
- Szybka Cz. System pojęć w licealnym kursie historii. Warszawa 1975
- R.Arends, Uczymy się nauczać. Warszawa 1995
- B.Joyce, E.Calhoun, D.Hopkins, Przykłady modeli uczenia się i nauczania. Warszawa 1999
- S. Nalaskowski, Sposoby kształtowania pojęć historycznych u uczniów szkoły podstawowej. [w:] Wiadomości Historyczne , 1980, nr 1

Tradycyjne (klasyczne) metody dydaktyczne

Literatura:

- J. Maternicki, Cz. Majorek, A. Suchoński, Dydaktyka historii, Warszawa 1993.
- Cz. Majorek, Metodyka nauczania historii w szkole podstawowej, Warszawa 1988.
- E. Perrott, Efektywne nauczanie. Praktyczny przewodnik doskonalenia nauczania, Warszawa 1995.
- Cz. Kupisiewicz, Podstawy dydaktyki ogólnej, Warszawa 2000.
- R.I. Arends, Uczymy się nauczać. Warszawa 1995

Interaktywne metody dydaktyczne

Literatura:

- E.Brudnik, A.Moszczeńska, B.Owczarska, Ja i mój uczeń pracujemy aktywnie. Przewodnik po metodach aktywizujących. Kielce 2000
- E. Brudnik, Ja i mój uczeń pracujemy aktywnie. Przewodnik po metodach aktywizujących. Cz. 2, Kielce 2002
- J. Maternicki, Cz. Majorek, A. Suchoński, Dydaktyka historii, Warszawa 1993.
- Cz. Majorek, Metodyka nauczania historii w szkole podstawowej, Warszawa 1988.
- H. Hamer, Klucz do efektywności nauczania, Warszawa 1994.

- M. Taraszkiewicz, Jak uczyć lepiej, czyli refleksyjny praktyk w działaniu, Warszawa 1998.
- M. Taraszkiewicz, Jak uczyć jeszcze lepiej ? Szkoła pełna ludzi. Poznań 2001
- M. Kujawska, Współczesne problemy edukacji historycznej, Poznań 2001
- B. Way, Drama w wychowaniu dzieci i młodzieży, Warszawa 1991.
- M. Kujawska [red.], Techniki socjodramowe w szkolnej edukacji historycznej, [w:] Strategie przekazu wiedzy historycznej w edukacji szkolnej i akademickiej. Techniki teatralne. Retoryka, Poznań 1997.
- Tamże, I. Skórzyńska, Historyczno-teatralne źródła dramy.

Źródła w edukacji historycznej. Źródło historyczne □ pisane i literackie

Literatura:

- T. Buksiński, Zasady i metody interpretacji tekstów źródłowych, Poznań 1991.
- T. Buksiński, Interpretacja źródeł historycznych pisanych, Warszawa 1992.
- B. Jakubowska, Metodologiczny wstęp do pracy ze źródłem historycznym, □Wiadomości historyczne□, 2000/1.
- Julkowska V. Dzieło literackie w dydaktycznym przekazie historii w szkole średnie, □Wiadomości Historyczne□, 1994/1
- J. Topolski, Jak się pisze i rozumie historię. Tajemnice narracji historycznej, Warszawa 1996.
- J. Topolski, Wprowadzenie do historii. Poznań 1998

Źródła w edukacji historycznej. Źródło ikonograficzne

Literatura:

- H. Figaj □ Nowak, Karykatura i alegoria w nauczaniu historii, □Edukacja Medialna□ 2000/2.
- H. Figaj-Nowak, Dydaktyczna interpretacja źródła ikonograficznego. [w:] Uczeń w Nowej Szkole. Edukacja humanistyczna. Red. M. Kujawska, Poznań 2002, s. 189-194
- H. Figaj-Nowak, J. Budzińska, Rozumieć - patrząc: Artysta □ komunikat □ odbiorca. □Edukacja Medialna□, 2003/2, s. 51-54
- W. Ławniczak, Teoretyczne podstawy interpretacji dzieł sztuki plastycznej, Poznań 1975.

Arkusze obserwacyjne i ewaluacyjne z zakresu historii i wiedzy o społeczeństwie

Literatura:

- J. Chodnicki, M. Gronas, A. Kołodziejczyk, J. Królikowski, Ocenianie. Materiały szkoleniowe dla rad pedagogicznych, CODN, Warszawa 1999.
- K. Stróżyński, M. Giermakowski, Jak oceniać. Jelenia Góra 1999
- S. Misiarek, Wewnątrzszkolny system oceniania. Poradnik lidera wewnątrzszkolnego doskonalenia nauczycieli.. Poznań 1999
- B. Niemierko, Między oceną szkolną a dydaktyką. Bliżej dydaktyki. Warszawa 1997
- D. Sołtys, M. K. Szmigiel, Doskonalenie kompetencji nauczyciela w zakresie diagnozy edukacyjnej. Kraków 1997

Podręczniki i pakiety edukacyjne do nauczania historii i wiedzy o społeczeństwie

Literatura:

- D. Konieczka □ Śliwińska, Retoryka we współczesnych szkolnych podręcznikach historii. Poznań 2001 lub tejże, Retoryka jako narzędzie analizy narracji w szkolnych podręcznikach historii, [w:] □Wiadomości Historyczne□, 2002/2
- D. Konieczka □ Śliwińska, Pakiet edukacyjny w nauczaniu historii, [w:] Multimedia w edukacji historycznej i społecznej, Red. J. Rulka i B. Tarnowska. Bydgoszcz 2002, s. 147-154
- J. Skrzypczak, Miejsce podręcznika we współczesnej szkole, [w:] □Edukacja Medialna□, 1996/1
- J. Topolski, Rewolucja w filozofii historii a powstanie nowej sytuacji dydaktycznej □Wiadomości Historyczne□ 1/1994.
- W. Wrzosek, Historiografia stara i nowa, a nauczanie historii, [w:] Podręcznik historii. Perspektywy modernizacji, [red.] M. Kujawska, Poznań 1994,
- Zestawy pakietów edukacyjnych do nauczania historii i wiedzy o społeczeństwie

Symboliczne środki dydaktyczne w edukacji historycznej i obywatelskiej

Literatura:

- J. Maternicki, Cz. Majorek, A.Suchoński, Dydaktyka historii, Warszawa 1993, s. 378-388
- A. Zielecki, Mapa w nauczaniu historii, Warszawa 1984
- W. Marmon, Lokalizacja przestrzenna faktów w nauczaniu historii, Kraków 1987

Strategia multimedialna ((kasety, płyty, nagrania filmowe i magnetofonowe, przeźrocza, technologia informacyjna)

Literatura:

- M. Kujawska, Strategia multimedialna w edukacji historycznej, [w:] tejsze, Problemy współczesnej edukacji historycznej. Poznań 2001, s. 175-192
- A. Suchoński, Środki audiowizualne w nauczaniu i uczeniu się historii, Warszawa 1987
- W. Strykowski, Rola mediów w edukacji, [w:] □Edukacja Medialna□, 1996/2
- W. Strykowski, Audiowizualne materiały dydaktyczne. Podstawy kształcenia multimedialnego. Warszawa 1984
- A. Suchoński, Standardy obudowy medialnej dla potrzeb edukacji historycznej na przykładzie wybranych państw europejskich, [w:] □Edukacja Medialna□, 1998/4
- M. Kąkolewicz, Multimedia i internet w nauczaniu historii, [w:]Uczeń w nowej Szkole, Red. M. Kujawska, Poznań 2000
- E.Gurbiel, G.Hard-Olejniczak, E.Kołczyk, H.Krupicka, M.M. Sysło, Nauka z komputerem w gimnazjum. Warszawa 2001 WSiP,
- K. Stróżyński, Technologia informacyjna w nowoczesnej szkole. Poradnik dla humanistów i innych nauczycieli. Poznań 2001
- K. Wenta, Samouctwo informacyjne młodych nauczycieli akademickich. Toruń 2002
- Informacje dostępne na stronach internetowych: www.men.gov.pl, www.interklasa.pl, www.ids.pl, www.wszpwn.com.pl

Powtarzanie i utrwalanie wiadomości oraz kontrola i ocena wyników nauczania w edukacji historycznej i obywatelskiej (lekcje powtórzeniowe)

Literatura:

- J. Maternicki, Cz. Majorek, A.Suchoński, Dydaktyka historii, Warszawa 1993, s. 312-322
- Metodyka nauczania historii w szkole podstawowej, Red. Cz. Majorek, Warszawa 1988
- A. Paner, M. Kosznicki, Metody wprowadzania, utrwalania i kontroli nowego materiału na lekcjach historii. Wyd. Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 1998
- J. Majerska, Lekcje powtórzeniowe. Testy całoroczne z historii w kl. IV-VIII. Bydgoszcz 1994
- M. Tarszkiewicz, Jak uczyć jeszcze lepiej. Szkoła pełna ludzi. Poznań 2001
- Wybrane pozycje literatury na temat psychologii uczenia, np. G. Dryden, J. Vos, Rewolucja w uczeniu. Poznań 2000

Przedmiotowy system oceniania

Literatura:

- H.Kulik, Wewnątrzszkolny system oceniania. Warszawa 1999
- K.Stróżyński, Jak oceniać ? Jelenia Góra 1998
- Tegoż, Zasady oceniania wewnątrzszkolnego. Jelenia Góra 2000
- Szkolny system oceniania. Praktyczny poradnik dla dyrektorów szkół i nauczycieli. Red. J.Chodyncki, Warszawa 2000
- S.Misiarek, Wewnątrzszkolny system oceniania. Poradnik lidera wewnątrzszkolnego doskonalenia nauczycieli. Poznań 1999
- W.Bednarkowa, O szkolnym ocenianiu. O! Słoń przed stopniami. Osłoń przed stopniami. Kraków 2000

Programy nauczania

Literatura:

- H. Komorowska, O programach prawie wszystko, Warszawa 1999
- H. Komorowska, Konstrukcja, realizacja i ewaluacja programu nauczania, Warszawa 1995
- A. Ornstein, F.H. Hunkins, Program szkolny. Założenia, zasady, problematyka. Warszawa 1998

- B. Celarek, M. Dąbrowski, B. Jankowski, D. Obidniak, J. Żmijewski, Projektowanie. [w:] Program Nowa Szkoła. Materiały dla rad pedagogicznych. Wyd. CODN, Warszawa 1999
- M. Tarszkiewicz, Jak uczyć jeszcze lepiej. Szkoła pełna ludzi. Poznań 2001

Rozkłady materiału i plany wynikowe do historii i wiedzy o społeczeństwie

Literatura:

- J. Maternicki, Cz. Majorek, A. Suchoński, Dydaktyka historii, Warszawa 1993, s. 170-198
- B. Gofron, Systemowe podstawy doboru treści kształcenia. WSP Częstochowa 1997
- B. Bleja, Rozkłady materiału nauczania historii w szkole podstawowej, Toruń 1998
- Informacje na stronie internetowej www.wszpwn.com.pl (Ocenianie □ poradnia internetowa)

Awans zawodowy nauczyciela. Plan rozwoju zawodowego

Literatura:

- J. Pielachowski, Rozwój i awans zawodowy nauczyciela. Poznań 2000
- Od redakcji □ rozwój i awans zawodowy nauczyciela. [w:] □ Edukacja Medialna □, 4/2000
- Awans zawodowy nauczyciela. Poradnik. Wyd. CODN, Warszawa 2000 (Seria: Rozwój zawodowy nauczyciela)
- T. Garstka, J. Marszałek, Nauczyciel na starcie. Wyd. CODN, Warszawa 2000, (Seria: Rozwój zawodowy nauczyciela)
- M. Tarszkiewicz, Jak uczyć jeszcze lepiej. Szkoła pełna ludzi. Poznań 2001
- Informacje na stronie internetowej: www.codn.edu.pl oraz www.odn.poznan.pl

System egzaminów zewnętrznych (sprawdzian kompetencji, egzamin gimnazjalny, Nowa Matura)

Literatura:

- Informator. Egzamin klasa trzecia gimnazjum 2002 r. Warszawa 2000
- Informator. Sprawdzian klasa szósta szkoły podstawowej 2002 rok. Warszawa 2000
- Informator maturalny od 2005 roku z historii. Warszawa 2003
- MEN o sprawdzianie w szóstej klasie szkoły podstawowej. Seria: Biblioteczka reformy, nr 34, Warszawa 2001
- H. Szalaniec, M.K. Szmigiel, Egzamin zewnętrzny. Podnoszenie kompetencji nauczycieli w zakresie oceniania zewnętrznego. Kraków 2001
- A. Dyrda, E. Piotrewicz, Testy kompetencyjne z przedmiotów humanistycznych dla uczniów gimnazjum. Wyd. Bea-Bleja, Toruń 2001
- B. Niemierko, Pomiar wyników kształcenia. Warszawa 1999
- Informacje na stronie internetowej www.wszpwn.com.pl (Ocenianie □ poradnia internetowa) oraz www.cke.edu.pl

Korelacja międzyprzedmiotowa. Współpraca nauczycieli w bloku humanistycznym

Literatura:

- A. Dereń, M. Grondas, M. Sielatycki, G. Społowicz, E. Wasiak □ Kowalska, Integracja międzyprzedmiotowa, [w:] Program Nowa Szkoła. Materiały dla rad pedagogicznych. Wyd. CDN., Warszawa 1999
- D. Konieczka □ Śliwińska, Sposoby korelacji treści w bloku humanistycznym, [w:] Nauczanie blokowe i zintegrowane w praktyce szkolnej. Red. T. Srogosz, B. Urbanowicz. Częstochowa 2003
- Ścieżki edukacyjne □ teoria i praktyka. Red. M. Suchańska. Kielce 2001
- M. Kujawska, Współczesne problemy edukacji historycznej, Poznań 2001
- M. Tarszkiewicz, Jak uczyć lepiej, czyli refleksyjny praktyk w działaniu. Warszawa 1999
- M. Tarszkiewicz, Jak uczyć jeszcze lepiej? Szkoła pełna ludzi. Poznań 2001
- V. Julkowska, I. Skórzyńska, Niezbędne minimum kompetencji dydaktycznych nauczyciela humanisty w zreformowanej szkole, [w:] □ Edukacja Medialna □, 2000, nr 1